

Informace
České
Matematické
Společnosti

Obsah

80
březen • 2026

ČMS ■ 2

Zápis z 212. (12.) schůze výboru ČMS ze dne 22. 10. 2025 ■ 2

Zápis z 213. (13.) schůze výboru ČMS ze dne 18. 2. 2026 ■ 5

Konference českých matematiků ■ 8

SVOČ v matematice 2026 ■ 9

Soutěž ČMS pro mladé: březnové akce v Českých Budějovicích ■ 9

Oborové matematické medaile JČMF 2025 ■ 10

CSASC 2026 ■ 11

JČMF ■ 15

Sjezd Jednoty ■ 15

Webové stránky Jednoty ■ 15

Prodej nakladatelství Prometheus ■ 16

Oslavy 100. ročníku Rozhledů matematicko-fyzikálních ■ 17

Matematika pro život 2026 ■ 19

12th Heidelberg Laureate Forum ■ 21

EMS ■ 24

Zasedání Rady EMS a Setkání předsedů členských společností ■ 24

EMS TAGs a Strategic Activities ■ 25

EMS Distinguished Lecturer ■ 25

S2O – podpoříme udržitelný model publikování? ■ 26

První Indicko-evropská matematická konference ■ 27

Medailon k 80. narozeninám profesora Jaroslava Haslingera (*Radek Kučera, Stanislav Sysala*) ■ 30

Zápis z 212. (12.) schůze výboru ČMS ze dne 22. října 2025 konané hybridně v knihovně MÚ AV ČR a prostřednictvím platformy Zoom

Přítomni: *L. Dvořáková, B. Maslowski (online), L. Pick, M. Plešinger (online), J. Rákosník, T. Roskovec, P. Stehlík, S. Tomiczková, H. Turčinová, T. Vejchodský*

Omluveni: *J. Bouchala*

Hosté: *P. Exner, P. Hofmanová (online)*

Program:

1. Zprávy z EMS
2. Zprávy z EMYA
3. Zprávy z IMU a Českého národního komitétu pro matematiku
4. Zprávy z JČMF
5. SVOČ 2026 a SVOČ 2027
6. Přednáška Matematika a ...
7. Soutěž pro mladé 2025
8. Oborová medaile 2025
9. Cena Cantor
10. CSASC 2026
11. Konference českých matematiků 2026
12. Cena ČMS 2026
13. Různé

Výbor uctil krátkou vzpomínkou nedávno zesnulého prof. Petra Kůrku.

1. Zprávy z EMS. Jiří Rákosník, Luboš Pick a Pavel Exner seznámili výbor s aktualitami z EMS.

V rámci úsporných opatření byly dotazníkovým šetřením osloveny členské společnosti ohledně tištěných verzí EMS Magazine, drahé poštovné tvoří největší náklad. ČMS vyjádřila souhlas se zrušením tištěné verze, EMS Magazine je volně dostupný online.

Enrico Schlitzer odešel z pozice EMS Community Engagement Manager. Měl na starosti propagaci aktivit EMS prostřednictvím elektronického bulletinu EMS Updates a sociálních sítí, provoz systému pro podávání žádostí o finanční podporu a řadu dalších úkolů. Bude třeba co nejrychleji najít náhradu.

Byl obnoven program EMS Strategic Activities pozastavený před dvěma roky. Nadále bude podporována jedna aktivita ročně s trváním až dva roky a návrhy mohou podávat jen EMS TAGs.

Jiří Rákosník krátce referoval o přípravě 10. Evropského matematického kongresu, který se uskuteční v roce 2028 v Bologni.

Zasedání Rady EMS se uskuteční 27.–28. června 2026 v Lisabonu, naváže na něj setkání prezidentů členských společností.

Od 12. do 16. ledna 2026 se v Pune v Indii uskuteční první Indicko-evropská matematická konference spolupořádaná EMS a Indickým matematickým konsorciem (TIMC).

2. Zprávy z EMYA. Hana Turčinová seznámila výbor s děním v EMYA (EMS Young Academy). V roce 2026 proběhne setkání členů EMYA v polském Będlewu, Vladimír Švígler je členem organizačního výboru. Hana Turčinová byla opětovně zvolena do výboru EMYA. V současnosti probíhá výběr 20 nových členů pro období 2026–2029.

3. Zprávy z IMU a Českého národního komitétu pro matematiku. Mezinárodní matematická unie (IMU) publikovala doporučení a zprávu týkající se předátorských časopisů a podvodných praktik v publikování. Zpráva vychází i v říjnovém čísle Notices of the American Mathematical Society. Petr Stehlík rozšíří tuto informaci mezi členskou základnu oběžníkem.

Ve dnech 20.–21. července 2026 se uskuteční 20. valné shromáždění IMU v New Yorku, tradičně před Mezinárodním matematickým kongresem, který se bude konat 23.–30. června 2026 ve Philadelphii. Tomáš Kaiser, tajemník Českého národního komitétu pro matematiku, informoval, že do 31. 12. je možno nominovat kandidáty do tříčlenné české delegace.

4. Zprávy z JČMF. Luboš Pick krátce informoval o dění v Jednotě českých matematiků a fyziků (JČMF). Sjezd JČMF proběhne 1.–3. července 2026 v Liberci. Martin Plešinger krátce informoval o přípravách.

5. SVOČ 2025 a SVOČ 2026. Luboš Pick informoval o celostátním kole letošního ročníku, které se konalo 25.–27. května 2025 na půdě Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislavě. Výsledky a zpráva jsou k dispozici na stránkách SVOČ a byly publikovány v 79. čísle Informací ČMS.

SVOČ 2026 proběhne v Českých Budějovicích, předběžně 24.–26. května 2026. Tomáš Roskovec krátce shrnul stav příprav.

6. Přednáška Matematika a ... Dne 29. října se uskuteční další z přednášek cyklu Matematika a ..., se kterou na téma Matematika a bakteriální kolonie vystoupí Vladimír Scholtz (VŠCHT Praha). Petr Stehlík rozešle pozvánku členské základně s odkazem na online přenos. Přednášku na místě uvede Bohdan Maslowski.

7. Soutěž pro mladé 2025. Výbor ČMS rozhodl podpořit 13 akcí v akademickém roce 2025/26 celkovou částkou 185 000 Kč. Seznam podpořených projektů:

Letní studentské soustředění TCN
Logická hra Brloh
Matematická soutěž MaSo
Matematická soutěž Náboj

Matematická soutěž Náboj Junior
Matematický korespondenční seminář MFF UK
Soubor akcí Pedagogické fakulty JČU
Soustředění Gymnázia Teplice
Soustředění k MO Janov
Matematický korespondenční seminář Brkos
Matematický korespondenční seminář KoMáR
Mezinárodní korespondenční seminář iKS
Online matematická týmová soutěž MathRace

Luboš Pick požádal úspěšné žadatele, aby v rámci své akce vhodnou formou propagovali ČMS, Qminers a JČMF.

8. Oborová matematická medaile JČMF. Dne 30. září skončila lhůta pro návrhy na oborovou matematickou medaili. Po skončení hlasování výboru připraví Petr Stehlík společně s navrhovateli medailonky laureátů, které budou tradičně zveřejněny na stránkách ČMS a v Pokrocích matematiky, fyziky a astronomie. Následně informuje i členskou základnu.

9. Cena Cantor. Česká matematická společnost ve spolupráci s Ústřední komisí Matematické olympiády vyhlásila dne 1. října první ročník Ceny Cantor. Cílem Ceny je ocenit a zviditelnit práci učitelů, kteří se věnují rozvoji matematického talentu svých žáků a připravují je na účast v Matematické olympiádě.

Návrhy podávají předsedové krajských komisí a ústřední komise MO do 30. listopadu 2025 emailem Petru Stehlíkovi.

Tomáš Vejchodský poděkoval členům přípravného výboru za vytvoření statutu a znění vyhlášení, dále členům výboru za propagaci, tvorbu webových stránek a Anežce Kasalové za přípravu loga.

10. Konference CSASC. Do 31. října 2025 je možné zasílat abstrakty na Konferenci české, slovinské, rakouské, slovenské a katalánské matematické společnosti (CSASC), které se bude konat 2.–6. února 2026 na Západočeské univerzitě v Plzni. Světlana Tomiczková, členka organizačního výboru, informovala výbor, že je zatím registrováno cca 120 účastníků ve 13 workshopech. Hlavním řečníkem reprezentujícím Českou matematickou společnost bude Michal Hrbek (MÚ AV ČR v Praze), laureát Ceny ČMS z roku 2022.

Petr Stehlík zaslal 20. května informaci o konferenci členské základně.

11. Konference českých matematiků 2026. Konference českých matematiků 2026 se uskuteční 27.–29. května 2026 v Teplicích. Pavla Hofmanová seznámila výbor s průběhem příprav.

Výbor diskutoval předběžně i časový plán akcí souvisejících s konferencí. Volby členů výboru ČMS pro období 2026–2030 budou vyhlášeny 5. ledna 2026. Návrhy bude možné podávat do 15. března 2026. Vlastní volby pak proběhnou elektronicky 1.–14. dubna 2026.

Petr Stehlík vytvoří stránky konference a rozešle informace členské základně. Jiří Rákosník připraví ve spolupráci s Martinem Jarníkem elektronické hlasování.

Do konce listopadu osloví výbor plenární řečníky na konferenci.

12. Cena ČMS 2026. Začátkem listopadu bude vyhlášena Cena České matematické společnosti 2026. Do soutěže budou přijaty pouze takové práce, u nichž žádný z autorů nepřesáhl v roce uzávěrky soutěže věk 35 let.

Petr Stehlík připraví vyhlášení pomocí oběžníku a článku na webových stránkách s termínem podávání návrhů do 31. ledna 2026. Hodnotící komise bude pracovat ve složení: Stanislav Hencel, Jan Kratochvíl, Josef Málek, Bohdan Maslowski (předseda) a Jan Štoviček.

13. Různé. Lubomíra Dvořáková informovala výbor o přípravě konference Matematika pro život, která proběhne 9. ledna 2026 na FJFI ČVUT.

Luboš Pick seznámil výbor s aktualizací smlouvy o podpoře ČMS ze strany MFF UK.

Petr Stehlík poděkoval Kryštofu Termerovi za pomoc s problémy s rozesíláním hromadných e-mailů v novém informačním systému. Poslední e-maily odešly 422 členům a zhruba 410 z nich bylo úspěšně doručeno.

Jiří Rákosník připravil v srpnu 79. verzi tradičních informací ČMS. Členská základna o tom byla informována oběžníkem 1. září 2025.

Zapsal: *Petr Stehlík, schválil Luboš Pick*

Zápis z 213. (13.) schůze výboru ČMS ze dne 18. února 2026 konané hybridně v knihovně MÚ AV ČR a prostřednictvím platformy Zoom.

Přítomni: *L. Dvořáková, B. Maslowski (online), L. Pick, M. Plešinger (online), J. Rákosník, T. Roskovec (online), P. Stehlík, S. Tomiczková, H. Turčinová, T. Vejchodský*

Omluveni: *J. Bouchala*

Hosté: *P. Exner*

Program:

1. Zprávy z EMS
2. Zprávy z EMYA
3. Zprávy z IMU a Českého národního komitétu pro matematiku
4. Zprávy z JČMF
5. SVOČ 2026 a SVOČ 2027
6. Přednáška Matematika a ...
7. Oborová medaile 2025
8. Cena Cantor
9. CSASC 2026
10. Konference českých matematiků 2026
11. Cena ČMS 2026
12. Volby do výboru ČMS
13. Různé

1. Zprávy z EMS. Jiří Rákosník, Luboš Pick a Pavel Exner seznámili výbor s aktualitami z EMS.

Zasedání Rady EMS se uskuteční 27.–28. června 2026 v Lisabonu, naváže na něj setkání prezidentů členských společností. ČMS má právo vyslat dva delegáty na zasedání Rady. Jedním z nich bude Jiří Rákosník. Druhý je zatím předmětem diskuse. Uzávěrka pro nominace je 15. dubna.

Dne 9. ledna 2025 byla zahájena série EMS Lecture Series on Mathematics Education. Jednohodinové přednášky budou probíhat online každý druhý pátek v měsíci od 19:00.

Výkonný výbor EMS připravuje rozpočet na období 2027–2028. Vzhledem k záporným hospodářským výsledkům posledních let zřejmě navrhne další mírné zvýšení členských příspěvků pro individuální členy. Jinou možností zlepšení bilance je zvýšení počtu členů, popř. hledání sponzorů. Nejméně vhodnou možností by bylo omezení aktivit.

2. Zprávy z EMYA. Lukáš Heriban byl vybrán do nové kohorty členů EMYA (EMS Young Academy) pro období 2026–2029 jako další člen české matematické komunity. Připojí se tak k dříve vybraným Haně Turčinové a Zdeňku Mihulovi, kterým letos končí členství v EMYA, a Jakubu Krásenskému a Vladimíru Švíglerovi, jejichž členství skončí v roce 2027.

Hana Turčinová seznámila výbor s přípravou setkání členů EMYA v polském Będlewu. Vladimír Švígler je členem organizačního výboru.

3. Zprávy z IMU a Českého národního komitétu pro matematiku. Členská základna byla seznámena emailem s doporučením a zprávou Mezinárodní matematická unie (IMU) a Mezinárodního výboru pro průmyslovou a aplikovanou matematiku (ICIAM) týkajících se predátorských časopisů a podvodných praktik v publikování.

Ve dnech 20.–21. července 2026 se uskuteční 20. valné shromáždění IMU v New Yorku, tradičně před Mezinárodním matematickým kongresem, který se bude konat 23.–30. června 2026 ve Philadelphii. Českou republiku bude na valném shromáždění zastupovat tříčlenná česká delegace ve složení Eduard Feireisl, Tomáš Kaiser a Jaroslav Nešetřil.

Český národní komitét pro matematiku doporučil tři kandidáty na účast na Heidelberském fóru laureátů 2026.

4. Zprávy z JČMF. Martin Plešinger informoval o přípravách Sjezdu JČMF, který se uskuteční 1.–3. července 2026 v Liberci. Delegáty za ČMS budou Martin Plešinger a Světlana Tomiczková.

5. SVOČ 2026 a SVOČ 2027. Tomáš Roskovec referoval o přípravě závěrečné konference SVOČ 2026, která se bude konat v Českých Budějovicích ve dnech 24.–26. května 2026. Martin Pergel a Luboš Pick připravili přihlašovací formulář a odeslali pozvánky na fakulty zabývající se výukou matematiky a informatiky.

Předběžně bylo dohodnuto, že závěrečnou konferenci SVOČ 2027 bude hostit Západočeská univerzita v Plzni.

6. Přednášky Matematika a ... Dne 29. října se uskutečnila přednáška z cyklu Matematika a ... na téma Matematika a bakteriální kolonie od Vladimíra Scholtze (VŠCHT Praha).

Dne 18. března naváže další přednáškou v tomto cyklu Pavel Drozd (Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity) s přednáškou Matika na divoko a v divočině: evoluce, ekologie a modely. Petr Stehlík ve spolupráci s Martinem Plešingerem rozešle pozvánku členské základně s odkazem na online přenos. Přednášku na místě uvede Ľubomíra Dvořáková.

7. Oborová matematická medaile JČMF. Výbor v říjnu 2025 rozhodl elektronickým hlasováním o udělení Oborové matematické medaile Jednoty českých matematiků a fyziků za rok 2025 prof. Jaroslavu Haslingerovi, prof. Volkeru Mehrmannovi a prof. Janu Trlifajovi. Medailonky laureátů byly publikovány na stránkách ČMS, rozšířeny mezi členskou základnu a otištěny i v Pokrocích matematiky, fyziky a astronomie.

8. Cena Cantor. Výbor schválil návrh poroty ve složení Šárka Gergelitsová, Tomáš Roskovec, Patrik Štencel, Hana Turčinová, Tomáš Vejchodský, aby se laureáty prvního ročníku Ceny Cantor stali Josef Kubeš (Gymnázium Plzeň, Mikulášské náměstí), Jitka Putnarová (Základní škola Litoměřice, Boženy Němcové 2) a Zbyněk Vrba (Gymnázium Český Krumlov).

Tomáš Vejchodský kontaktuje laureáty a pozve je na předání ceny 15. března 2026 na celostátní kole Matematické olympiády v Brně. Laureáti obdrží kromě diplomu i peněžitou odměnu ve výši 20 000,- Kč, na kterou laskavě přispěla společnost Qminers.

Petr Stehlík připraví medailonky laureátů.

9. Konference CSASC 2026. Ve dnech 2.–6. února 2026 se na Západočeské univerzitě v Plzni konala konference CSASC 2026 (setkání české, slovenské, rakouské, slovenské a katalánské matematické společnosti). Světlana Tomiczková, členka organizačního výboru, informovala výbor o průběhu. Výbor ČMS vyjádřil poděkování organizačnímu výboru v čele s Janem Pospíšilem za vydařenou konferenci. Luboš Pick informoval o neformálních rozhovorech s předsedy zmíněných matematických společností. Další konference v této sérii by se mohla konat v roce 2029 v Rakousku.

10. Konference českých matematiků 2026. Konference českých matematiků 2026 spojená se zasedáním valného shromáždění ČMS se uskuteční 27.–29. května 2026 v hotelu Panorama v Teplicích. Organizační výbor bude pracovat ve složení Ľubomíra Dvořáková, Pavla Hofmanová, Petr Stehlík, Světlana Tomiczková a Hana Turčinová.

V první polovině března bude publikován na stránkách konference program akce, který bude obsahovat valné shromáždění ČMS, přednášky sedmi plenárních řečníků a čtyř laureátů Ceny ČMS 2026. Petr Stehlík rozešle pozvánku členské základně.

11. Cena ČMS 2026. Petr Stehlík seznámil výbor s došlými návrhy na Cenu ČMS 2026. Bohdan Maslowski informoval o práci hodnotící komise, která

byla ustavena ve složení Stanislav Hencl, Jan Kratochvíl, Josef Málek, Bohdan Maslowski (předseda) a Jan Štovíček. Laureáti budou oznámeni do konce března a budou následně pozváni na konferenci českých matematiků, kde jim bude cena předána a kde přednesou krátkou přednášku.

12. Volby do výboru ČMS 2026–2030. Členská základna byla vyzvána k podávání návrhů na členy výboru a revizory ČMS pro období 2026–2030 s termínem 15. března 2026. Volby proběhnou elektronicky v první polovině dubna 2026. Elektronický systém pro volby zajistí Martin Jarník z Matematického ústavu AV ČR ve spolupráci s Jiřím Rákosníkem.

13. Různé. Setkání učitelů matematiky všech stupňů a typů škol proběhne letos v listopadu v Táboře. ČMS navrhne jako přednášející Ľubomíru Dvořákovou.

Ľubomíra Dvořáková informovala výbor o průběhu konference Matematika pro život, která se uskutečnila 9. ledna 2026 na FJFI ČVUT.

Jiří Rákosník poděkoval Ľ. Dvořákové za příspěvky pro 80. číslo Informací ČMS, které plánuje sestavit v nejbližších dnech. Petr Stehlík je pak rozšíří mezi členskou základnu.

Petr Stehlík a Jiří Rákosník informovali výbor o dlouhodobém výpadku webových stránek ze začátku prosince 2025. Problém byl provizorně vyřešen administrátory z Matematického ústavu AV ČR, na jehož serveru stránky běží. Vedení Jednoty diskutuje o vybudování nového systému.

Zapsal: Petr Stehlík, schválil Luboš Pick

Konference českých matematiků

Konference českých matematiků 2026 spojená se zasedáním valného shromáždění ČMS se uskuteční 27.–29. května 2026 v hotelu Panorama v Teplicích. Přípravuje ji organizační výbor ve složení Ľubomíra Dvořáková, Pavla Hofmanová, Petr Stehlík, Světlana Tomiczková a Hana Turčinová. Odborný program by se měl skládat ze sedmi plenárních přednášek a čtyř přednášek laureátů Ceny ČMS 2026. Součástí konference bude zasedání Valného shromáždění ČMS, na kterém budou projednány zprávy o činnosti a hospodaření ČMS v uplynulém čtyřletém období a výsledky voleb nového vedení společnosti.

Volby budou organizovány elektronicky.

V březnu bude členům ČMS rozeslán oběžník s pozvánkou a podrobným programem konference, s kandidátní listinou a s instrukcemi k průběhu voleb. Podrobný program konference bude také publikován na stránkách ČMS.

SVOČ v matematice 2026

Ve dnech 24.–26. května 2026 proběhne závěrečná konference Soutěže studentů vysokých škol ve vědecké činnosti (SVOČ) pro nejlepší české a slovenské studenty v oborech matematiky a informatiky. Soutěž umožňuje nejlepším studentům prezentovat a porovnat své bakalářské a diplomové práce na mezinárodní úrovni a vyzkoušet si prezentaci práce před odbornou porotou. Letos bude ústřední kolo poprvé hostit Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Účastníci se mohou těšit kromě odborného programu na společenský program v prostředí moderního kampusu i na historické centrum města. Více informací lze najít na <https://home.pf.jcu.cz/švoc2026/>, práce je třeba přihlásit do 26. dubna na <https://www.jcmf.cz/?q=cz/node/775>.

Tomáš Roskovec

Soutěž ČMS pro mladé: březnové akce v Českých Budějovicích

V březnu proběhnou dvě akce, které ČMS podpořila v rámci soutěže pro mladé. První z nich je matematická sekce výstavy Věda na vsi, akce především pro žáky základních škol, kde různé obory představují popularizačním způsobem aplikace z běžného života. Kromě časů rezervovaných třídám škol bude výstava volně přístupná 5. března od 15 do 18 hodin. Z matematiky si budou účastníci moci vyzkoušet princip vzniku barev a úkoly z oblasti finanční gramotnosti s námětem směny měn. Více na www.vcelna.cz/aktualne/kalendar-akci/veda-na-vsi-1670_504cs.html.

Druhou akcí je oslava Mezinárodního dne matematiky, která proběhne v budově Pedagogické fakulty JU v Jeronýmově ulici, netradičně již 13. března. Výstava bude otevřena od 9 do 15 hodin a účastníci si budou moci vyzkoušet nejrůznější historické metody odhadu čísla π a zjistit poznatky z historie této konstanty. Kromě klasických metod výpočtu pomocí Archimédova odhadu bude možné si vyzkoušet i experimenty jako Buffonovu jehlu či metodu Monte Carlo. Akce je cílena především na žáky druhého stupně základních škol, ale i jiní hosté jsou vítáni. Výpočty a experimenty budou provázet nadšení studenti učitelství matematiky. Více na <https://katedry.pf.jcu.cz/kma/prispevek/mezinarodni-den-pi-2026>.

Tomáš Roskovec

Oborové matematické medaile JČMF 2025

Výbor České matematické společnosti rozhodl o udělení oborové matematické medaile Jednoty českých matematiků a fyziků za rok 2025 prof. Jaroslavu Haslingerovi, prof. Volkerovi Mehrmannovi a prof. Janu Trlifajovi.

Prof. Jaroslav Haslinger (*1946) je numerickým matematikem zabývajícím se zejména oblastí aproximace řešení parciálních diferenciálních rovnic a strukturální optimalizace. V letech 1970–2019 působil na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy a od roku 1997 byl aktivní na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava. Mezi lety 2011 až 2023 pracoval dále na Ústavu geoniky AV ČR a v národním superpočítačovém centru IT4Innovations. Podílel se také rád na seminářích a krátkodobých kurzech Univerzity Palackého ve své rodné Olomouci. Je autorem více než 170 publikací. Působil jako hostující profesor na mnoha zahraničních univerzitách (mj. Nice, Linköping, Jyväskylä, Toulouse, Erlangen, Caen). Všem svým spolupracovníkům a studentům je příkladem svou vstřícností, pracovitostí a zaujetím pro vědu. Vychoval devět doktorandů a je autorem několika oblíbených studijních materiálů (mj. skripta z roku 1980 Metoda konečných prvků pro řešení variačních rovnic a nerovnic eliptického typu představují první ucelený český studijní text na toto téma). Je členem Učené společnosti České republiky (od 2011) a držitelem významných ocenění, mj. stipendium NATO (1998), cena ministra školství ČR (2005).

Prof. Volker Mehrmann (*1955) je německým matematikem působícím v oblasti analýzy algebraicko-diferenciálních rovnic a teorii řízení. Po doktorátu a habilitaci na Univerzitě v Bielefeldu působil mj. na Kent State University, University of Wisconsin, v IBM Research Center v Heidelbergu, RWTH v Aachenu, jako profesor na Technické univerzitě v Saské Kamenici a od roku 2000 je profesorem na Technické univerzitě v Berlíně. Zastával funkce prezidenta EMS (Evropské matematické společnosti) i GAMM (Mezinárodní společnosti pro aplikovanou matematiku a mechaniku). Byl rovněž předsedou výzkumného centra

MATHEON „Matematika pro klíčové technologie“ a Einsteinova centra ECMath v Berlíně. Mezi jeho ocenění patří členství v Fellow programech společnosti SIAM a AMS, udělení pokročilého grantu ERC a také opakované členství v panelech ERC. Volker Mehrmann má dlouholeté kontakty s matematiky z České republiky. Dokládají to opakované pobyty řady českých matematiků (mj. Eduarda Feireisla, Zdenka Strakoše, Jurjena Duintjer Tebbense, Petra Tichého) na pracovištích v Berlíně, která vedl. Přednesl řadu hlavních přednášek na konferencích v České republice a je aktivním členem ediční řady Nečasova centra.

Prof. Jan Trlifaj (*1954) je odborníkem v oboru teorie reprezentací asociativních algeber, homologické algebry, a zejména aplikací metod teorie množin a nekonečné kombinatoriky v algebře. Po studiu na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy pracoval v letech 1981–1990 jako programátor ve Výzkumném ústavu matematických strojů v Praze. Od roku 1990 působí na Katedře algebry MFF UK, od roku 2010 jako profesor. V letech 2012–2020 byl proděkanem MFF UK

pro vědeckou činnost. Vychoval dvanáct doktorandů a od roku 1994 organizuje pravidelný algebraický seminář na MFF UK. Je autorem více než 100 publikací. Absolvoval řadu vědeckých i přednáškových pobytů v zahraničí (např. Postdoctoral Fellow of the Royal Society na University of Manchester a Fulbright Scholar na University of California, Irvine), měl cca 150 zvaných přednášek na konferencích a seminářích v zahraničí, a v roce 2020 byl jako teprve třetí český matematik jmenován „Fellow of the American Mathematical Society“. Od roku 2017 je členem Učené společnosti České republiky a od roku 2021 působí v Etické komisi Evropské matematické společnosti.

CSASC 2026

Společné setkání a zároveň konference České, Slovinské, Rakouské, Slovenské a Katalánské matematické společnosti se konalo 2.–6. února 2026 v Plzni a bylo tak odstartováno již druhé kolo podobných akcí. Předcházející konference se konaly v Praze (2010), Křemži (2011), Koperu (2013), Barceloně (2016) a Bratislavě (2018). Pro pořádek je třeba zmínit, že série volně navázala na dvě česko-katalánská setkání pořádaná v Praze v roce 2005 a v Barceloně v roce 2006. Z dat je patrné, že konference jsou organizovány poněkud volně a se značnou časovou nepravidelností, do níž se mimo jiné

promítla covidová pandemie. O to cennější je fakt, že díky úsilí plzeňského týmu se podařilo po dlouhých osmi letech akci vrátit zpět na koleje.

Pořádání konference se tentokrát ujal pětičlenný organizační tým z Katedry matematiky Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni pod vedením Jana Pospíšila. O náplň konference se staral jednadvacetičlenný mezinárodní programový výbor.

Montserrat Alsina, Luboš Pick, Jasna Prezelj, Jan Pospíšil, Josep Vives

Každá z pěti společností dodala jednoho plenárního řečníka. Do těchto rolí byli vybráni Michal Hrbek, Oliver Dragičević, Mario Ullrich, Radoslav Harman a Anna de Mier (předposledně jmenovaný kolega ze Slovenska se nakonec ze zdravotních důvodů nemohl dostavit). Podařilo se zorganizovat úctyhodný počet celkem čtrnácti minisymposií, která pokryla širokou škálu matematických oborů od těch tradičních, jako jsou matematická analýza, pravděpodobnost a statistika, algebra, geometrie, numerická matematika, teorie grafů apod., až po matematiku kvantového počítání, kvantovou fyziku či stochastické modelování. Přednášky se odehrávaly v přepychovém novém areálu Fakulty aplikovaných věd ZČU. Ten má teprve krátkou dobu dokonce vynikající tramvajové spojení s centrem Plzně, což účastníci konference hojně využívali.

Akce se vydařila po všech stránkách. Pořadatelé neponechali nic náhodě a připravili nebývale výtvarné webové stránky konference. I to přispělo k tomu, že se osobně dostavilo více než 160 účastníků (plus pět dalších bylo

připojeno online) včetně absolutních špiček v mnoha matematických oborech. Mezi účastníky byli předsedové tří z pěti matematických společností (Luboš Pick, Jasna Prezelj a Montserrat Alsina) a také bývalý předseda Evropské matematické společnosti Pavel Exner. Slovenskou matematickou společnost zastupoval místopředseda Karol Mikula. Kromě čtyř plenárních přednášek na konferenci zaznělo celkem 125 příspěvků včetně čtyř prezentovaných formou posteru.

Konferenci zahájil jménem pořádající České matematické společnosti předseda a spoluautor této zprávy, který vystoupil s krátkou prezentací „We might be small but we are not alone“, v níž mimo jiné krátce připomněl historii celé série. Název prezentace volně odkazuje na hlavní původní myšlenku setkávání malých matematických společností, kterou vetkli do štítu série otcové zakladatelé Jan Kratochvíl a Carlos Casacuberta. Budou-li malé matematické společnosti držet při sobě, přestávají být malými.

Vědecký program byl vkusně doplněn exkurzí do plzeňského pivovaru a slavnostní večerí. Účast byla v obou případech vysoká a obě společenské události proběhly ve velmi přátelské a pohodové atmosféře. Několik řečníků z různých zemí při slavnostní večeri proneslo krátké projevy a nešetřilo chválou.

Během jedné z kávových přestávek se sešli přítomní předsedové a další zástupci všech pěti společností u ne zcela kulatého stolu, aby zde neformálně probrali možný budoucí vývoj této série konferencí. Podle všeho je na všech stranách velký zájem o to, aby akce pokračovala i nadále. Objevil se i nápad, aby byla skupina matematických společností rozšířena o maďarskou a chorvatskou (pravidlo, že zkratka musí být palindrom, by se dalo ne zcela korektně obejít pomocí anglického názvu Maďarska a národního

názvu Chorvatska, jež začínají stejným písmenem). Ten ale zatím velkou podporu nezískal, a změna se tedy v nejbližší době nejspíše nechystá. Každopádně se přítomní dohodli, že by se jako ideální vývoj do budoucnosti jevilo uspořádání příštího CSASCu v Rakousku, a to v roce 2029. Zůstal by tak zachován celkem rozumný interval a vyhnuli bychom se problematickému roku 2028, kdy se chystá příští Evropský kongres matematiků v Bologni i roku 2030, na kdy je naopak naplánován příští Světový kongres matematiků (ten bude v Hong-Kongu, Tokiu nebo Glasgowě, zatím nepadlo rozhodnutí). Rakousko bylo vybráno nikoli proto, že předsedkyně Vera Fischer nebyla přítomna, jak kdosi škodolibě podotkl, ale protože by tomu odpovídala logika pořadí daná proběhlým prvním kolem. Rakouskou předsedkyni jsme oslovili e-mailem, v němž jsme ji o nápadu a jeho důvodech informovali, a těšíme se na odpověď.

Spoluautor této zprávy se o sérii CSASC zmínil i na setkání předsedů evropských národních společností (EMS Meeting of Presidents) konaném v březnu 2025 v Protarasu (Kypr). Podle reakcí ze strany zahraničních kolegů se zdá, že naše akce vzbudila zájem a mohla by se možná dokonce stát i jakousi inspirací.

Díky plzeňskému týmu za skvělou práci. Teď bude chvíli trvat, odhadem tak patnáct až dvacet let, než se CSASC zase jednou vrátí do České republiky, a Českou matematickou společnost budou v té době nejspíš zastupovat dnešní doktorandi. Jistě se ale můžeme již teď začít opatrně těšit na příští akce v této úspěšné sérii.

Hana Turčinová a Luboš Pick

JČMF

Sjezd Jednoty a volby

V letošním roce uplyne čtyřleté funkční období všech orgánů Jednoty českých matematiků a fyziků a orgánů všech jejích složek. Čekají nás plenární schůze a volby vedení pobočných spolků a sekcí a výboru JČMF a také volba delegátů na sjezd JČMF. Volby všech orgánů JČMF budou díky laskavosti pracovníků Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni probíhat pomocí elektronického volebního systému. Předsedové a tajemníci pobočných spolků a sekcí byli informováni o důležitých termínech, počtech delegátů reprezentujících jednotlivé složky a o postupu k zajištění voleb. Počty delegátů pobočných spolků jsou tradičně určeny podle počtu členů dané složky. Výbor JČMF rozhodl, že nově bude mít i každá sekce dva delegáty. Byly stanoveny důležité termíny. Pobočky a sekce zajistí seznamy kandidátů do výboru a kontrolní komise JČMF a delegátů sjezdu a připraví návrhy na sjezdová vyznamenání do 28. února 2026. Volby budou probíhat v období 1.–12. dubna 2026. Dne 19. dubna vyhlásí kontrolní komise výsledky voleb ve složkách JČMF.

V současné době probíhají přípravy sjezdu JČMF, jehož pořádání se ujala Technická univerzita v Liberci. Záštitu převzal rektor Technické univerzity v Liberci a děkan Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické (FP TUL). Sjezd se bude konat 1.–3. července 2026 v budově G FP TUL na Univerzitním náměstí 1410/1. Delegáti a hosté sjezdu budou ubytováni na kolejích TUL a stravování bude zajištěno v menze této univerzity. Místní organizátoři připravují zajímavý doprovodný program, jehož součástí bude například program ve vědecko-zábavním centru iQLANDIA. Všem členům organizačního výboru patří za již odvedenou práci velký dík.

Pavla Hofmanová

Webové stránky Jednoty

Webové stránky JČMF běží dlouhodobě pod zastaralým systémem. Tato skutečnost vedla v nedávné době k přetížení našich stránek množstvím akcí v kalendáři na těchto stránkách. S dočasným řešením této situace nám pomohl Ing. Martin Jarník, vedoucí IT oddělení v Matematickém ústavu AV ČR, na jehož serveru stránky běží. Stránky však musíme převést pod

jiný systém. Jsou v podstatě dvě možnosti, a to najít opět nějakého studenta, který by převedl stránky pod jiný systém, nebo to zadat profesionální firmě. Obě řešení mají svá úskalí. Nepanuje všeobecná shoda, které z řešení zvolit. Ideální by bylo, pokud by se našel člen JČMF, který by si stránky JČMF chtěl vzít na starost a byl by zárukou zajištění kontinuity správy stránek v budoucnosti. Přípravě nové verze stránek brání přetížení jednotlivých členů Předsednictva výboru JČMF. Je však nutné to vyřešit v horizontu měsíců.

Pavla Hofmanová

Prodej nakladatelství Prometheus

V současné době JČMF vlastní podíl 30/290 společnosti Prometheus spol. s r. o., IČ:47681231. Majitelé, kteří vlastní zbytek společnosti, se rozhodli nakladatelství prodat. Nakladatelství obecně žije z titulů připravených dříve a stagnuje. Na valných hromadách společnosti i při jednáních o prodeji společnosti nás zastupuje předsedkyně JČMF doc. RNDr. Alena Šolcová, CSc. Je důležité poznamenat, že díky nakladatelství a výnosům z této společnosti není rozpočet JČMF deficitní. Za poslední roky přijala JČMF podíly na zisku v průměrné výši asi 500 tisíc Kč ročně. Tyto prostředky se tradičně užijí na spoluúčasti v projektech MŠMT na podporu námi vyhlášených soutěží, která se navíc každoročně zvyšuje. Prodej a fungování nakladatelství je pro JČMF poměrně zásadní věcí. Většinou majitelé chtěli přijmout nabídku nakladatelství Grada na odkup Promethea, která byla ve výši cca 50 milionů Kč. Grada připouštěla pouze koupi celého nakladatelství. Jednání dle paní předsedkyně ztroskotala na částce, kterou požadoval nový vlastník na provoz roku po koupi společnosti, speciálně na provoz o prázdninách. Vlastníci tedy zatím nabídku nepřijmou a budou se hledat další zájemci o koupi. Výbor JČMF si vyžádal možnost svolání mimořádného zasedání výboru na odsouhlasení smlouvy o prodeji, pokud by k němu mělo dojít. Jelikož předsednictvo výboru a výbor JČMF nemají přesnou představu o tržní hodnotě našeho podílu v nakladatelství a ani představu, zda značka JČMF má na trhu nějakou hodnotu, bylo by vhodné nechat si vypracovat finanční rozvahu. Mohla by přinést představu o tom, zda má smysl s novým nakladatelstvím jednat o nějaké formě vzájemné spolupráce.

Pavla Hofmanová

Oslavy 100. ročníku Rozhledů matematicko-fyzikálních

V pátek 20. června 2025 jsme na Jaderné fakultě ČVUT v Praze oslavili 100. ročník Rozhledů matematicko-fyzikálních dnem nabitým zajímavými přednáškami.

Přednášky byly patnáctiminutové a v každé z nich byla zadána úloha, kterou posluchači řešili a za úspěšné řešení si domů odnášeli hezké ceny v podobě hlavolamů a knih popularizujících matematiku a fyziku. Přednášejícími byli lidé, kteří mají vztah k časopisu (autoři článků, zástupci organizací vydávajících a podporujících RMF, známí popularizátoři matematiky, bývalí šéfredaktoři apod.), nechyběli mezi nimi ani studenti.

Marie Snětinová

Seznam řečníků a přednášek:

Luboš Pick: *Česká matematická společnost*

Marie Snětinová: *Pokusy z kuchyně i z obýváku*

Jaroslav Zhouf: *Historie RMF*

Kryštof Sedláček: *Catalanova čísla*

Vladimír Wagner: *Hvězdné lety a logaritmické rovnice*

Tomáš Roskovec: *Pravděpodobnost a hry*

Martina Škorpilová: *Paprskové n -úhelníky*

Alena Šolcová: *Od vzniku JČMF k Rozhledům*

Ivo Kraus: *V Husově ulici č. 5 se dařilo exaktním vědám*

Dalibor Martišek: *Symetrie Juliovy množiny*

Jan Jekl: *Conwayova funkce ve třináctkové soustavě a její význam*

Pavel Gajdoš: *Kardinální čísla aneb jak spočítat nespočetné*

Adéla Heroudková: *p-adická čísla*

Lukáš Moudrý: *Pokrývací systémy*

Mirko Rokyta: *Nejtěžší je dokázat, že něco nejde*

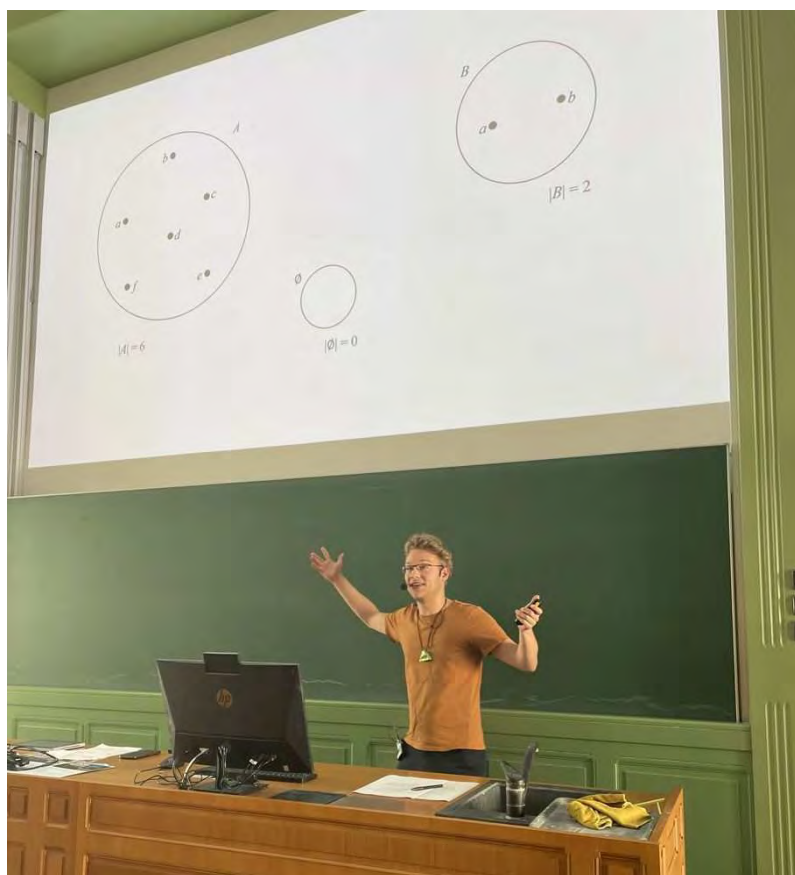
Jakub Řada: *Návrh točitého schodiště v rodinném domě*

Oliver Bukovianský: *Nerovnost s absolutní hodnotou*

Adam Blažek: *Nestandardní číselné soustavy*

Vlastimil Dlab: *Hrátky s přirozenými čísly*

Prezentace a také zadání a řešení soutěžních úloh jsou k dispozici na <https://rmf2025.adamator.eu/>.

Pavel Gajdoš

Podle reakcí účastníků byla akce velmi vydařená. Během dne se jí zúčastnilo asi 120 posluchačů, z velké části středoškoláků a středoškolských profesorů matematiky a fyziky. Velký úspěch měly pro tuto příležitost na 3D tiskárně vyrobené přívěsky (od redaktorky pro fyziku Věry Krajčové).

Ľubomíra Dvořáková (vedoucí redaktorka RMF)

Matematika pro život 2026

Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská ČVUT ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy pořádala 9. ledna 2026 již poosmé jednodenní akci s názvem Matematika pro život. Na programu kurzu byly ukázky aplikací matematiky v neurovědě, optice, architektuře a umělé inteligenci. Posluchači zejména z řad středoškolských profesorů matematiky dorazili v již tradičně vysokém počtu (kolem stovky účastníků), se zájmem naslouchali přednáškám a po každé z nich následovala živá diskuze, a to na místě i v průběhu kávových přestávek. Posluchárna byla plná po celý den.

Zazněly tyto přednášky:

Mgr. Michal Zamboj, Ph.D., Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova: *Matematika v žonglování / Žonglování s matematikou*

prof. Ing. Jiří Mikyška, Ph.D., Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, České vysoké učení technické v Praze: *Když plamen nehoří: matematika a termodynamika směsí na Čertově mlýně*

doc. Ing. Roman Mouček, Ph.D., Fakulta aplikovaných věd, Západočeská univerzita v Plzni: *Od signálu k pohybu: když matematika pomáhá mozku*

Mgr. Luděk Spíchal, Ph.D., Česká lesnická akademie Trutnov: *Jak se mění délka dne: propojení goniometrických funkcí a derivace s reálným přírodním jevem*

prof. RNDr. Radek Kučera, Ph.D, Katedra matematiky a deskriptivní geometrie, Vysoká škola báňská Technická univerzita Ostrava: *Řešení velkých soustav rovnic*

RNDr. Světlana Tomiczková, Fakulta aplikovaných věd, Západočeská univerzita v Plzni: *Můžeme věřit svým očím?*

RNDr. Dana Kolářová, Ph.D., Fakulta architektury, České vysoké učení technické v Praze: *Geometrie nosné konstrukce historických mostů*

Ing. Karel Klouda, Ph.D., Fakulta informačních technologií, České vysoké učení technické v Praze: *Velké jazykové modely: technické detaily a trocha poezie*

Byly pořízeny kvalitní záznamy přednášek, které jsou k dispozici na YouTube kanálu:

<https://www.youtube.com/@matematikaprozivot4615/playlists>

Více informací je k dispozici na webové stránce akce:

<https://fjfi.cvut.cz/cz/matematika-pro-zivot>

L'ubomíra Dvořáková a Jan Vybíral (organizátoři akce)

12th Heidelberg Laureate Forum

Přinášíme postřehy dvou účastníků tradičního setkání vybraných mladých matematiků a informatiků s laureáty nejvýznamnějších cen v těchto oborech.

Po více než 70 let se jednou ročně v Lindau na tzv. Lindau Nobel Laureate Meetings schází výběr mladých vědců s laureáty Nobelovy ceny. Toto září to bylo již podvanácté, co se analogická akce uskutečnila i pro matematiku a informatiku, za které se tato cena neuděluje.

Na Heidelberg Laureate Forum se tak jednou ročně na týden sejdou desítky laureátů šesti vybraných nejprestižnějších matematických a informatických cen, mezi které spadají např. Fieldsova medaile nebo Abelova a Turingova cena. K těm se pak z přihlášených studentů a mladých výzkumníků napříč celým světem a všemi úrovněmi vysokoškolské vzdělání (vč. postdoktorandů) vybírá různorodá stovka nejlepších matematických a stovka nejlepších informatických kandidátů. Těchto 200 vybraných mladých šťastlivců má pak možnost dopřát si plně hrazeného týdenního pobytu v německém Heidelbergu s pestrým interaktivním programem a velmi unikátní společností.

Témata letošního ročníku byla široká, ale největší pozornosti se dostalo umělé inteligenci. Mnoho zúčastněných laureátů zde mělo tzv. Spark Sessions. Šlo o patnáctiminutové přednášky, které měly sloužit jako ilustrativní ochutnávka výzkumu hodných novodobých problémů. V podstatě zde tak měli laureáti možnost předat svůj pohled na budoucnost těchto problematik zúčastněným mladým vědcům, a potenciálně tak usměrnit následující dekády vědy. Kupříkladu, Vinton G. Cerf vyzdvihl problém digitálního uchovávání dat, resp. nekompatibility rychle stárnoucích digitálních formátů. David Silver zde zase nazval lidmi vytvořená data „fosilním palivem umělé inteligence“ a navrhl, že bychom se při dalším jejím vývoji měli pokusit inspirovat procesem objevování, jakým se batolata seznamují s okolním světem. Zavedl tak novou éru vývoje umělé inteligence, kterou nazval „Era of Experience“. V podobném duchu zde na pódiu měli vybraní postdoktoradští výzkumníci dvouminutové upoutávky ke svým vystaveným posterům. Mezi dalšími prvky programu byl široký výběr workshopů, specializovaných přednášek, speednetworking nebo posezení s námi vybraným laureátem v omezeně malé skupince mladých vědců.

Heidelberg Laureate Forum je skvělá příležitost potkat nejen ikonické osoby z učebnic, ale i svoje vrstevníky studující v zaoceánských zemích. Já zde potkal lidi z Princetonu, Harvardu, MIT, Oxfordu, Melbourne a mnoha dalších prestižních univerzit. Osobně akci zpětně považuji nejen za motivující, ale i zážitkovou. Byl to dokonce sám Whitfield Diffie, kdo prohlásil, že na fórum jezdí, protože se tam o něj dobře starají. Byl jsem obzvláště

unešený z uvítací večere v Schwetzingenském paláci. Poslouchal jsem tam živou hudbu při západu slunce a hleděl na tamější zahrady rozpínající se napříč celým horizontem. Připadal jsem si jak postava z historického filmu. Podobně okouzlující akce se konaly v podstatě každý den. Naše závěrečná večere proběhla přímo na hradě Heidelbergu, který se nad celým tímto městem tyčí.

Kvalitně vyplnit přihlášky je poměrně náročný počín. Je to však zdarma a za tu šanci, že by to mělo vyjít, to bezpochyby stojí. Jde skutečně o celoživotní zážitek. Každý z účastníků je navíc doživotně považován za Alumni tohoto fóra, což mu pak přináší i možnosti dodatečné podpory v dalším osobním a kariérním rozvoji.

Filip Filipi, absolvent MFF UK, doktorand na Univerzitě v Bonnu

The Heidelberg Laureate Forum (HLF) is a major annual event in science, uniquely designed to connect the world's top experts in Mathematics and Computer Science with the next generation of researchers. For one week, recipients of prestigious awards such as the Abel Prize, Fields Medal, and ACM A.M. Turing Award gather in the historic city of Heidelberg, Germany, to mentor and inspire 200 young researchers from around the world. The 12th HLF, held from September 14 to 19, 2025, offered a vibrant and intense program that highlighted the increasing interconnectedness of these two fields: Mathematics and Computer Science. My participation as a young researcher in Mathematics provided a profound opportunity to witness these scientific and intergenerational dialogues firsthand. The core of the HLF program is built around Laureate Lectures, where the scientific pioneers share insights into their groundbreaking work and look ahead to future challenges. This year's agenda was particularly rich, focusing heavily on the rapid advancements and ethical questions surrounding Artificial Intelligence, as well as profound topics in pure mathematics. While sessions on Machine Learning were widely featured, with major speakers including Jeffrey Dean (ACM Prize in Computing 2012, Chief Scientist at Google DeepMind) and David Silver (ACM Prize in Computing 2019, Principal Research Scientist at Google DeepMind and leader of the AlphaGo project), the Forum effectively highlighted the vital importance of mathematical thought. Sanjeev Arora (ACM Prize in Computing 2011) brought the two fields together by asking the exciting question: „Will there be a superhuman AI mathematician?“ This idea was further explored during the „Hot Topic“ session, which looked at the „Machine-Learning Revolution in Mathematics and Science“.

Fundamental research was the intellectual base of the week. Mathematicians, including the Nevanlinna and Abel Prize recipient Avi Wigderson,

shared valuable insights on complexity theory. Fields Medalist Wendelin Werner's talk showcased how probability theory drives modern theoretical mathematics. These sessions proved that abstract theory is the engine for all scientific progress.

This blend of pure mathematical ideas and high-impact applied science ensured that every participant was challenged and inspired beyond their immediate field of study.

While the plenary talks provided considerable intellectual stimulation, the Forum's true strength lay in the unique and relaxed atmosphere designed to encourage interpersonal exchange. The casual settings from the themed lunch tables to the social cruise along the Neckar river were where the most profound lessons emerged.

One realization that continually reshaped my perspective was the humanity and genuine accessibility of the Laureates. Despite their incredible achievements, they consistently showed sincere interest in the early-career paths of the young researchers. I found myself sitting at dinner with figures like Pat Hanrahan (ACM A.M. Turing Award 2019), the pioneer behind rendering systems, and realized that conversation could genuinely flow about anything, from profound academic challenges to lighthearted personal interests. This spontaneous, accessible dialogue broke down the academic distance and fostered a sense of connection with the pioneers of the field that was truly inspiring.

Equally significant to the Laureate encounters was the networking with the other 200 young researchers. The insightful connections I made highlighted the unifying nature of the HLF. We realized that, regardless of discipline or geography, many hurdles funding, publishing, interdisciplinary translation are universally shared, creating a profound sense of a single, global community.

The 12th Heidelberg Laureate Forum was a powerful reminder that science is fundamentally a human endeavor. It successfully brought together theoretical discussions, like the complexity issues raised by mathematicians, with urgent real-world challenges, such as the future of superhuman AI.

More than just a meeting, the HLF is a vital program dedicated to sharing knowledge and guiding the next generation. By bridging the gaps between academic giants and young researchers, the Forum ensures that the legacy of great discovery is actively and passionately passed on. This experience has left me not only inspired by the leaders of the field, but fully aware that, as mathematicians, we are part of a global community responsible for shaping the next era of mathematical and computational breakthroughs.

Chiara Gavioli, vědecká pracovnice Matematického ústavu AV ČR

European Mathematical Society

Zasedání Rady EMS a Setkání předsedů členských společností

Rada Evropské matematické společnosti je vrcholný orgán s rozhodovací pravomocí, který se schází v dvouletých intervalech, aby projednal nejdůležitější záležitosti, zejména zprávy o činnosti a hospodaření v uplynulém období a plán aktivit a rozpočet na další dvouleté období a aby zvolil vedení společnosti. Nejbližší zasedání Rady EMS se bude konat v Lisabonu v sobotu 27. června 2026 odpoledne a v neděli 28. června dopoledne. V neděli odpoledne bude navazovat Setkání předsedů členských společností, které bude pokračovat v pondělí dopoledne.

Na konci tohoto roku skončí čtyřleté funkční období předsedy EMS Jana Philipa Soloveje a druhé čtyřleté funkční období místopředsedy Jorge Buescua. Oba již podle stanov v těchto funkcích nemohou pokračovat. První funkční období ukončí také hospodář Samuli Silta-nen, který se rozhodl o druhé funkční období se již neucházet. Jedním z nejdůležitějších úkolů Rady na zasedání v Lisabonu proto bude volba nového předsedy, místopředsedy a hospodáře, popř. dalších členů výkonného výboru v případě, že by předsedou nebo místopředsedou byl zvolen některý ze stávajících členů výkonného výboru. Návrhy kandidátů, které do 16. února podávali kolektivní i individuální členové EMS, byly předány Nomináčnímu výboru, který je posoudí, případně k nim přidá vlastní návrhy a připraví doporučení pro volbu na zasedání Rady EMS.

Na minulém zasedání v Granadě v roce 2024 Rada rozhodla o skokovém zvýšení členských příspěvků o 60 %, protože výsledky hospodaření společnosti byly v posledních letech výrazně v červených číslech. Výše příspěvků se neměnila od roku 2015, zatímco množství finančně podporovaných vědeckých aktivit se výrazně zvýšilo. EMS, na rozdíl od populistických vlád, se nemůže zadlužovat. Když se nebude zvyšovat příjem z členských příspěvků (které jsou v případě individuálních členů několikanásobně nižší než např. v Americké matematické společnosti), nebo když se významně nerozšíří členská základna, bude nutné omezit podporu vědeckých aktivit. V návaznosti na diskusi Rady EMS v Granadě bude zřejmě v rámci návrhu rozpočtu

pro roky 2027 a 2028 navrženo další mírné zvýšení příspěvků individuálních členů.

Existuje naděje, že až se nakladatelství EMS Press v nejbližších letech plně konsoliduje, bude generovat určité příjmy pro EMS. Je to však trochu složitý úkol. Proti představě, že nakladatelství bude generovat zisk, stojí snaha o otevřený přístup k publikacím. Zajistit v tom rovnováhu a stabilitu není snadné. Podrobněji o tom referujeme v článku na str. 26.

Jiří Rákosník

EMS TAGs a Strategic Activities

Program tzv. EMS Topical Activity Groups zavedený Evropskou matematickou společností před několika lety s cílem podpořit se úspěšně rozvíjí. Připomeňme, že jde o snahu podpořit mezinárodní vědeckou spolupráci napříč obory. Skupiny, které zakládá nejméně sedm individuálních členů EMS, a jejich program schvaluje výkonný výbor EMS. K dosavadním šesti skupinám od letošního ledna přibýly další dvě: *ANPDE – Advancing in non-linear PDEs in Europe* a *Semigroups Network*. Podmínky pro podávání návrhů a seznam všech aktivních EMS TAG s odkazy na jejich webové stránky lze nalézt na stránce <https://euromathsoc.org/EMS-TAGs>.

Před dvěma lety se EMS pokusila zavést nový druh specifické podpory aktivit svých členů pod názvem EMS Strategic Activities. Z finančních důvodů a také proto, že cíl nebyl prvními uchazeči dobře pochopen, byl tento nástroj pozastaven. Loni byla připravena nová výzva s tím, že o podporu až 25 tisíc eur pro jedno- až dvouletý program se mohou ucházet aktivní EMS TAG. Byly podány dva návrhy, z nichž jeden získal podporu pro roky 2026–2027: Jde o program *Shaping the Future of Numerical Linear Algebra in Europe*, který bude realizovat EMS TAG *E-ANLAMA*. Více na <https://euromathsoc.org/strategic-activities>.

Jiří Rákosník

EMS Distinguished Lecturer

Evropská matematická společnost podporuje řadu vědeckých aktivit (<https://euromathsoc.org/scientific-activities>), jejichž výběr zajišťuje výbor pro konference (Meetings Committee). Mezi tyto aktivity po řadu let patřily pozice *EMS Lecturer* a *EMS Distinguished Speaker*. Ukazovalo se však, že navrhovatelé mezi těmito pozicemi někdy neuměli rozlišovat a v posledních letech nebyly pro čestnou pozici *EMS Lecturer* podávány žádné návrhy. Od letošního roku jsou proto obě pozice nahrazeny jedinou

čestnou pozicí *EMS Distinguished Lecturer*, na kterou je vybírán jeden významný matematik ročně. Jeho úkolem je přednést alespoň jednu přednášku na mezinárodní konferenci v Evropě (pro tuto přednášku EMS poskytuje finanční podporu) a další přednášky na jiných akcích v průběhu roku. Dále se očekává, že v souvislosti s těmito přednáškami dotyčný připraví knihu pro novou sérii *Lecture Notes*, kterou bude vydávat nakladatelství EMS Press.

EMS Distinguished Lecturer pro rok 2026 je profesor Volker Mehrmann, který bude mít zvanou přednášku na konferenci *Foundations of Computational Mathematics* pořádané 8.–18. července 2026 ve Vídni.

Návrhy na vědecké aktivity v roce 2027 podporované EMS včetně pozice *EMS Distinguished Lecturer* se budou podávat do 31. července 2026 prostřednictvím elektronické aplikace *Good Grants*. Odkaz bude v blízké době uveden na výše uvedené stránce a na stránce se seznamem výzev <https://euromathsoc.org/calls>.

Jiří Rákosník

S2O – podpoříme udržitelný model publikování?

Již řadu let je zejména v Evropské unii prosazován názor, že výsledky výzkumu financovaného z veřejných prostředků, mají být volně přístupné, pokud nejde o specifický utajovaný výzkum např. pro vojenské účely. Probíhá diskuse o tom, jak to zajistit. Nic není zadarmo, ani publikování výsledků, které je navíc z převážné části v rukou soukromých subjektů, jejichž cílem je generovat zisk.

Jednou z tradičních cest zpřístupňování výsledků tzv. *moving wall* nebo *paywall* (obvykle 1–5 let), kdy vydavatel po určité stanovené době umožní k publikacím volný přístup. Mnozí vydavatelé tomu však nejsou nakloněni a dávají přednost platbě za zpracování článků (*article processing charge*, *APC*), kdy autor požadující volný přístup ke své publikaci zaplatí stanovený obnos, obvykle vysoko překračující rozumné náklady na technickou přípravu a zpřístupnění publikace. Tento velmi neférový způsob se však velmi rozšířil díky nerozumnému tlaku politiků a institucí financujících výzkum a hodnotících jeho kvalitu a výkon. Dostáváme se tak z louže pod okap, protože místo na přímou podporu vědy jsou velké prostředky vynakládány na zajištění volného přístupu a tvorbu nemravného zisku vydavatelů.

V posledních letech si v řadě zemí pozornost získává model *Subscribe to Open* (S2O), který funguje tak, že vydavatel, který získá dost prostředků na předplatném, aby pokryl náklady a rozumný zisk potřebný pro rozvoj, poskytne k publikacím volný přístup všem. Systém je tedy založen na solidaritě bohatších s chudšími. Ti, kteří jsou ochotni předplatné zapla-

tit, protože si to mohou dovolit nebo mají na přístupu k publikacím tak velký zájem, umožní přístup všem ostatním. Předplatné v systému S2O je výrazně nižší než předplatné žraloků typu Elsevier nebo Springer. Udržitelnost systému je však křehká. Ohrožuje ji známé věžňovo dilema: proč bych já měl platit, aby to někdo jiný získal zdarma? Pokud takto budou uvažovat všichni, pak náklady na předplatné budou platit všichni.

Jedním z nakladatelství, která se snaží systém S2O prosazovat, je EMS Press. Již třetím rokem se daří zajistit volný přístup ke všem 26 časopisům, které nakladatelství vydává. V tomto roce to však vyšlo jen tak tak, a pokud dojde k dalšímu zhoršení bilance, hrozí v dalších letech např. omezení přístupu k archivu starších čísel časopisů. To by byl velmi nešťastný vývoj.

Česká matematická komunita se bohužel řadí k těm, co se spíš vezou. Loni se nepodařilo domluvit minimální počet předplatitelů na domácích ústavech a univerzitách, který by umožnil využít dotace k nákupu předplatných prostřednictvím projektu CzechELib dotovaného státem a realizovaného Národní technickou knihovnou. Měli bychom se o to ve vlastním zájmu zajímat a vytvářet tlak na své instituce. Budeme-li všichni šetřit a čekat, že to zaplatí někdo jiný, pak buď budeme celkově platit víc, nebo nebudeme mít nic. To by byl nemorální a hloupý přístup.

Jiří Rákosník

První Indicko-evropská matematická konference

Příprava první Indicko-evropské matematické konference byla zahájena asi před šesti lety z iniciativy Indického matematického konsorcia. Pandemie covidu si však vynutila odklad. Konference se nakonec konala 12.–16. ledna 2026 v Pune, v indickém státu Maháráštra, za účasti více než 200 matematiků.

Organizačnímu výboru ve složení Mousomi Bhakta, Yashwant M. Borse, Joaquim Correia, Sudhir R. Ghorpade Vinayak V. Joshi, Soumen Maity, Jiří Rákosník, Vinod P. Saxena, Jan Philip Solovej, Susanna Terracini, Jugal K. Verma a Vědeckému výboru ve složení R. Balasubramanian Sinnou David, Oscar Garcia-Prada, Sudhir R. Ghorpade, Rajesh Gopa Kumar, Rajeeva L. Karandikar, Martine Labbé, Meena Mahajan, Eva Miranda, Neela Nataraj, M. S. Raghunathan, Nadia Sidorova, Susanna Terracini se podařilo sestavit velmi kvalitní program tvořený 10 plenárními přednáškami, které přednesli Adi Adimurthi (TIFR CAM, Bengaluru), Nathanaël Berestycki (University of Vienna), Manjul Bhargava (Princeton University), Arup Bose (ISI Kolkata), Pavel Etingof (MIT), Neena Gupta (ISI Kolkata), Chandrashekhar Khare (UCLA), Siddharth Mishra (ETH Zürich), Nitin Saxena (IIT Kanpur) a Claire Voisin (Collège de France)

a 20 minisymposií. Kromě toho bylo prezentováno více než 70 krátkých sdělení a na každý den byla připravena poster session. Konference byla doplněna veřejnou přednáškou a interview a vystoupením skupiny pracovníků a studentů univerzitního Centra múzických umění Lalit Kala Kendra s ukázkami tradiční indické hudby a tanců.

Místní organizační výbor vytvořil pro konferenci vynikající podmínky na Indickém ústavu pro vzdělávání a výzkum v přírodních vědách (IISER) a na Univerzitě Savitribai Phule (SPPU). Hladký průběh zajišťovalo velké množství nadšených dobrovolníků – především půvabných studentek matematiky v tradičních sárích. Významně se zasloužili o to, že konference byla úspěšnou a velmi příjemnou akcí.

Latka byla nasazena vysoko. Pro organizátory obdobné akce, která by se v budoucnosti měla konat v Evropě, to bude výzva.

Podrobné informace o konferenci jsou na stránce

<https://sites.google.com/view/emstm2026>.

Jiří Rákosník

Medailon k osmdesátým narozeninám profesora Jaroslava Haslingera

Radek Kučera, Stanislav Sysala

Profesor Jaroslav Haslinger se narodil 5. dubna 1946 v Olomouci. Celý profesní život se věnuje numerické matematice a jejím aplikacím, zejména v oblasti aproximace a řešení parciálních diferenciálních rovnic a strukturální optimalizace. V těchto oborech dosáhl výrazného mezinárodního uznání. V letech 1970–2019 byl zaměstnán na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy (MFF UK), naposledy na Katedře numerické matematiky, a od roku 2020 je emeritním profesorem Univerzity Karlovy. Od roku 1997 pracuje na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava (VŠB-TUO), kde zpočátku působil na Katedře aplikované matematiky FEI a nyní je členem Katedry matematiky a deskriptivní geometrie FS. V Ostravě mezi léty 2011 až 2023 také působil na Ústavu geoniky AV ČR a v národním superpočítačovém centru IT4Innovations, kde se podílel na řešení řady projektů.

Vedoucím kandidátské práce Jaroslava Haslingera na MFF UK byl prof. Jindřich Nečas, který významně ovlivnil jeho vědeckou dráhu. Spolu s Jindřichem Nečasem, Ivanem Hlaváčkem a Jánem Lovíškem napsal svou první knihu o řešení variačních nerovností v mechanice, která byla vydána postupně ve slovenštině (1982), ruštině (1986) a angličtině (1988). Tato kniha vznikala v rámci jeho spolupráce s Matematickým ústavem AV ČR v Praze, kde proslovil na toto téma několik přednášek. Z počátku se tedy věnoval aproximaci a numerickému řešení kontaktních úloh mechaniky tuhé fáze pomocí metody konečných prvků, zejména úloh s coulombovským třením. V dalším období se zabýval tvarovou optimalizací, opět se zřetelem na kontaktní úlohy. Technika tvarové optimalizace byla posléze použita v úlohách materiálové optimalizace a také jako jedna z možných metod numerického řešení úloh s volnou hranicí. Do této oblasti lze zařadit jeho dvě knihy napsané s Pekka Neittaanmäkim (*Finite element approximation for optimal shape design: theory and applications*, 1988) a Raino Mäkinenem (*Introduction to shape optimization: theory, approximation and*

computation, 2003). Dalším předmětem jeho zájmu je numerické řešení úloh pomocí hemivariačních nerovnic. Kniha o tomto tématu byla napsána spolu s Markko Miettinenem a Panagiotisem Panagiotopoulosem (*Finite element method for hemivariational inequalities: theory, methods and applications*, 1999). V současnosti se věnuje numerickému řešení úloh mechaniky tekutin s prahovými skluzovými okrajovými podmínkami nebo řešení pružně-perfektně plastických problémů a související analýze limitních zatížení.

Databáze Mathematical Reviews a zbMATH Open shodně evidují 178 recenzí na publikace, jejichž je Jaroslav Haslinger autorem či spoluautorem. Jeho h-index je v rozmezí 20 až 35 a počet citací 1 892 až 4 935, podle hodnotící databáze. Počínaje rokem 1995 až do roku 2015 byl nepřetržitě spoluřešitelem nebo řešitelem alespoň jednoho grantového projektu řešeného v rámci GA ČR nebo GA AV.

Kromě tuzemských grantů byl jmenován v letech 2002–2006 koordinátorem pro ČR evropského ESF projektu *Breaking complexity*, do něhož byla zařazena ČR jako tehdy jediný nečlenský stát EU. Stejnou funkci zastával v letech 2008–2013 v ESF projektu Optimization with PDE constraints.

Neméně rozsáhlá je i pedagogická činnost Jaroslava Haslingera. V Praze na MFF UK vedl v letech 1973–2018 základní přednášku *Metoda konečných prvků pro řešení eliptických rovnic* a s ní souběžný seminář pro studenty 4. ročníku. Jeho skripty *Metoda konečných prvků pro řešení variačních rovnic a nerovnic eliptického typu* z roku 1980 představují první ucelený český studijní text o této metodě, používaným nejen na MFF UK. Kromě toho pro studenty 4. a 5. ročníku a doktorandy vypsál výběrovou přednášku Základy matematické teorie tvarové a materiálové optimalizace. Od roku 2002 se více než dvě desetiletí aktivně spolupodílel na organizaci *Semináře z mechaniky kontinua*, který byl založen profesorem Nečasem a jeho spolupracovníky v roce 1966 a později přejmenován na Nečasův seminář z mechaniky kontinua. Ve své rodné Olomouci, kam se vždy rád vrací, vedl v letech 1976–1979 kurz *Moderní variační metody v mechanice kontinua* v rámci oborového vzdělávání pro zaměstnance Výzkumného ústavu SIGMA Olomouc. Ačkoliv byl kurz zaměřen především na inženýry, zahrnoval například i obsáhlé pasáže z funkcionální analýzy. Končil podrobným výkladem metody konečných prvků a jejího použití v úlohách mechaniky. Pro potřeby účastníků připravil sadu šesti učebních textů. Později, na seminářích pořádaných Katedrou matematické analýzy a aplikací matematiky PřF UP Olomouc, měl řadu přednášek o variačních nerovnicích a kontaktních úlohách. V Ostravě, na VŠB-TUO, stále vede sérii přednášek věnovaných analýze matematických modelů mechaniky tuhé fáze a tekutin a jejich aproximací s použitím metody konečných prvků. Za dobu své pedagogické činnosti vedl nejméně 20 diplomových prací a 9 obhájených dok-

torských disertačních prací, jak v Praze, Olomouci, tak i Ostravě. Mnoho z jeho doktorandů působí v akademické sféře, například Tomáš Kozubek, Oldřich Vlach, Zuzana Morávková, Tomáš Ligurský nebo Jan Stebel. Významnou součástí jeho pedagogické činnosti je působení v zahraničí, kde postupně strávil několik let, z toho nejméně sedmkrát na pozici hostujícího profesora (Nice, Linköping, Jyväskylä, Toulouse, Erlangen, Caen).

Jaroslav Haslinger pracuje nebo pracoval v několika redakčních radách (Advances in Mathematical Sciences and Applications, Japonsko; Applications of Mathematics, ČR; Advances in Design and Control, SIAM, USA). Byl také členem organizačních výborů mnoha prestižních matematických konferencí. Od roku 2011 je členem Učené společnosti České republiky. Mezi významná ocenění, která obdržel, patří medaile MFF UK (1996, 2006), stipendium NATO (1998), cena ministra školství ČR (2005) nebo diplom Certificate of honor z Fakulty informačních technologií University v Jyväskylä (2009). Jeho celoživotní dílo představuje významný přínos pro českou i mezinárodní vědeckou komunitu. Všem svým spolupracovníkům a studentům je příkladem svou vstřícností, pracovitostí a zaujetím pro vědu.

